МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА НАЦІОНАЛЬНОГО, МІЖНАРОДНОГО ПРАВА І ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАВОВІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У БОРОТЬБІ З ФІНАНСОВИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ

Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконав: студент 2 курсу 10-283м групи
Спеціальності 262 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійної програми
«Правоохоронна діяльність»
Соломаха Олександр Олександрович

Керівник: к.ю.н., доц. **Волкович О.Ю.**

Рецензент: к.ю., доц. **Риженко І.М.**,
кафедри публічного управління ХДАУ

Херсон-2021

ЗМІСТ

ВСТУП……..3

РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні засади діяльності фінансово-правової відповідальності…….9

1.1. Поняття та роль фінансово-правової відповідальності ……..9

1.2. Ґенеза основних принципів та функцій фінансово-правової відповідальності……..…....14

РОЗДІЛ 2. Організаційні засади правого забезпечення міжнародних договорів у сфері боротьби з фінансовими правопорушеннями ……..……...26

2.1. Правові основи міжнародних актів, що сприяють співробітництву у сфері фінансових правопорушень…….……26

2.2. Багатосторонні міжнародні договори у сфері боротьби з фінансовими правопорушеннями …….....33

ВИСНОВКИ…….45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За останні тридцять років відбулися стрімкі темпи розвитку, зміни та трансформації економічних відносин, які сприяли зародженню фінансових правовідносин, пізніше розвитку фінансового права держави. Саме ця галузь права яскраво продемонструвала зміни, які відбувалися та продовжують змінюватися у країні. Фінансова діяльність охоплює усі сфери публічного, приватного життя населення, фізичних та юридичних осіб. Тому саме наше сучасне життя становить перед вітчизняною наукою фінансового права складні виклики та завдання, які потрібно вкрай вирішувати, шукати нові механізми запровадження для розбудови демократичного, соціально-орієнтованої спільноти.

Питання фінансово-правової відповідальності є одним із найбільш дискусійних у правовій науці України. Суперечності викликає як сам факт існування такого виду відповідальності, так і питання, що стосуються природи фінансово-правових санкцій, порядку їх застосування, визначення ознак та складу фінансового правопорушення. Становлення української правової держави відбувається водночас із процесом оновлення юридичної бази, нетрадиційної для старої системи правових елементів. У цьому напрямку саме наука фінансове право динамічно розвивається. Відтоді постали низка питань, що потрібно вирішувати поступово, зокрема: вдосконалення конституційно встановлених гарантій для нових економічних прав та свобод залишаються актуальним завданням сучасності. Крім того, дискусійним у теорії держава та права залишаються питання юридичної відповідальності. Ці проблеми фінансового права мають багато аспектний характер, ці нюанси висвітлено не у повній мірі, потребують додаткового вивчення.

За останні десять років кардинально відбулося переосмислення роді фінансів держави, механізмів справляння податків, розподілу та значення публічних коштів, а також фінансових правовідносин в системі суспільних відносин. Серед інших аспектів фінансового права, які потребують фундаментальних розробок, слід назвати сферу правового примусу за порушення порядку здійснення фінансової діяльності та дотримання при цьому конституційних прав та свобод людини та громадянина. Так, фінансова відповідальність покликана забезпечувати своєчасне і повне надходження податків і зборів до бюджету, раціональне витрачання бюджетних коштів і стабільність фінансової системи України, що обумовлює новий аспект актуальності проблем фінансової відповідальності [31, с.4].

Наша держава потребує закріплення на законодавчому рівні низки правових актів, що регулюватимуть фінансові правовідносини, пошук нових методики розбудови фінансової політики. Такою нормою слід вважати Стратегію фінансового сектору України до 2025 року, що «передбачає створення умов для сталого зростання фінансового сектору України, його конкурентоспроможності в умовах інтеграції у світовий фінансовий простір і забезпечить:

- задоволення потреб споживачів у якісних та доступних фінансових послугах;
- зменшення вартості та впровадження строковості фінансового ресурсу, для держави та підприємств;
- підвищення конкурентоспроможності економіки України в цілому» [2].

Історичним підґрунтям міжнародної взаємодії України та ЄС стала Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2006-2008 роки [1], що «передбачала для досягнення визначених

цілей шляхом забезпечення ефективного використання ресурсів, що надаються міжнародними фінансовим організаціями (МФО), роз'яснення проблем, що перешкоджають динамічному розвитку відносин з МФО, посилання прозорості процесу реалізації проектів та запровадження стратегічного планування співробітництва з МФО на основі взаємоузгодження програм економічного і соціального розвитку, що приймаються на державному і місцевому рівні, та стратегії МФО щодо надання допомоги Україні» [1].

Так, Стратегія сталого розвитку України до 2030 року [5] передбачає різні напрямки діяльності, зокрема акцентовано увагу на міжнародних зобов'язаннях щодо сталого розвитку, визначеними стратегічними документами ООН.

Так, у нинішньому вітчизняному публічні суспільстві фінансові правовідносини постійно зазнають змін, розвиваються через різні чинники, зміну матеріальних відносин та політичні, економічні умови. Саме розвиток, у радянські часи, державної форми власності поширило сферу публічних фінансових правовідносин всіма складовими фінансової системи. Зокрема, виникла необхідність звуження самої системи фінансових органів, при цьому об'єднання їх функцій для оптимізації фінансових інститутів та публічних відносин.

Питаннями фінансових правовідносин, фінансової відповідальності приділяли увагу у своїх дослідження наступні наковці, зокрема: Л.К. Воронова, І.Б. Заверуха, Т.А. Латковська, Н.І. Хімічева, А.А. Нечай, М.М. Піскотін, Є.Д. Соколова, Л.А. Савченко, О.П. Орлюк, Н.Ю. Пришва та ін. Зокрема, не виявлено єдності у тлумаченні таких понять як «юридична відповідальність», «правопорушення», «санкція», не визначено співвідношення правових санкцій та юридичної відповідальності тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами. Кваліфікаційна робота ґрунтується на основних принципах, положеннях та Законах, програмах: Стратегія фінансового сектору України до 2025 року [2], Стратегія сталого розвитку України до 2030 року [5], Податковий кодекс України [6], Бюджетний кодекс України [7], Митний кодекс України [8], Кодекс України про адміністративні правопорушення [9], Кримінальний кодекс України [40] та ін. Кваліфікаційна робота виконана згідно з розробленим кафедрою національного, міжнародного права та правоохоронної та правоохоронної діяльності факультету бізнесу і права Херсонського державного університету планом проведення актуальних наукових досліджень та у відповідності до ініціативної теми кафедри («Теорія та практика реформування галузевого законодавства України», №0118U006817).

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є науковий аналіз вітчизняного законодавства, що регламентує дослідження правових основ міжнародного співробітництва з фінансовими правопорушеннями.

Відповідно до поставленої мети кваліфікаційної роботи, були поставлені наступні завдання:

- дослідити поняття та роль фінансово-правової відповідальності;
- сформувати систему принципів та функцій фінансово-правової відповідальності;
- проаналізувати правові основи міжнародних актів, що сприяють співробітництву у сфері фінансових правопорушень;
- вивчити вітчизняні джерела у сфері фінансових правопорушень;

- зробити моніторинг основних правових джерел у сфері співробітництва з фінансовими правопорушеннями;
- вивчити шляхи досвіду та перспективи розвитку міжнародного співробітництва з фінансовими правопорушеннями.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі аналізу правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями.

Предмет дослідження правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями.

Методи дослідження було використано наступні методи дослідження, зокрема: загальнонаукові та спеціальні. Так, діалектичний метод було використано під час вивчення поняття та ролі фінансово-правової відповідальності в контексті міжнародного співробітництва. Системно –структурний та формально-правовий методи дали можливість виокремити напрями стратегію розвитку державної політики у сфері міжнародних відносин, а також правові основи міжнародних актів, що сприяють співробітництву у сфері фінансових правопорушень. Аналітичний метод сприяв визначити проблемні аспекти в процесі дослідження тенденції розвитку суб’єктів міжнародного співробітництва з фінансовими правопорушеннями. В процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу, які сприяли детально вивчити точки зору наукових поглядів деяких аспектів фінансової відповідальності в контексті фінансових правопорушень.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що при дослідженні актуальних питань правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями вперше було виокремлено деякі обґрунтовані позиції автора, зокрема, щодо класифікації міжнародно-правових основ міжнародного

співробітництва за критерієм кола учасників. Ми вважаємо, що цей науковий підхід носить обґрунтований характер дослідження та заслуговує на увагу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформовані й викладені в роботі висновки та позиції становлять теоретичний, практичний інтерес, можуть бути використані в різних галузях діяльності, зокрема:

- у правотворчій – для удосконалення деяких положень спеціалізованого законодавства, в контексті вирішення проблем правового регулювання фінансових правопорушень;
- у навчально-методичній – під час підготовки лекційного матеріалу в контексті дисципліни «Фінансове право», «Правові основи інвестиційної діяльності та фінансове право» та ін.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні висновки, що були сформовані в роботі було обговорено на засіданні кафедри національного, міжнародного права і правоохоронної діяльності.

Основні положення кваліфікаційної роботи були представлені, оприлюднені в тезах доповіді у XVII Міжнародній науково-практичній конференції, зокрема:

Соломаха О.О., Волкович О.Ю. Міжнародні акти щодо співробітництва у сфері фінансових правопорушень. Збірник тез доповідей XVII *Міжнародної науково-практичної конференції* «Військова освіта і наука: сьогодення та майбутнє» 26 листопада 2021. – Том 3.– Київ : ВІКНУ, 2021. – С.79-81.

Структура роботи. Структуру роботи традиційно складають: зміст, вступ, два розділи, чотири підрозділи, висновки, список використаних джерел, що включає 54 найменування.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та роль фінансово-правової відповідальності

Ідея фінансово-правової відповідальності (франц. finance від латинськ. finantio – платіж) не є новою для вітчизняної науки та законодавства. Зокрема, ще на початку XIX ст.в працях учених-фінансистів обґрунтовується необхідність закріплених примусових заходів і заходів стягнень за порушення вимог фінансового законодавства на законодавчому рівні [11, с.63]. Серед заходів державного примусу за порушення фінансової дисципліни вони виділяли наступні: забезпечення сплати податків (застава майна, вилучення документів); застосування стягнень недоїмки в податях; реалізації майна боржника [12, с.117]. До заходів відповідальності, які застосовувались за порушення фінансово-господарської дисципліни, відносились пеня і штрафи. Однак, в той же час не можна було говорити про формування самостійного інституту фінансово-правової відповідальності, оскільки суспільні відносини, що ними регулюються, перебували на стадії становлення.

Фінансове законодавству притаманна певна система, яка разом з іншими характеристиками надають йому правила ієрархії норм, що містяться у правових актах. Від системи фінансового права як галузі права слід відрізняти систему фінансового законодавства. Систематизація законодавства – діяльність по упорядкуванню і вдосконаленню нормативно-правових актів, зведенню їх до єдиної, внутрішньо узгодженої системи. Частіше під системою законодавства

мають на увазі сукупність нормативно-правових актів, у яких об’єктивуються внутрішні змістові та структурні характеристики права.

Саме збіг системи права й системи законодавства в межах від окремої норми до права загалом не є абсолютним, вони існують самостійно, оскільки мають специфіку та власні тенденції розвитку. виходячи із вищевикладеного метою систематизації фінансового законодавства становлять наступні чинники:

-по-перше, усунення протиріч між нормативними актами;

-по-друге, підвищення ефективності законодавства;

-по-третє, забезпечення доступності користування законодавством для всіх суб’єктів права [13, с.138].

Основними способами систематизації права [14]:

- «Кодифікація – це спосіб систематизації нормативно-правових актів, які мають спільний предмет регулювання, що полягає в їх змістовій переробці (усуненні розбіжностей і суперечностей, скасуванні застарілих норм) та об’єднанні їх в єдиному нормативно-правовому акті;
- Інкорпорація – спосіб систематизації нормативних актів, який полягає у зведенні їх у збірники за певними критерієм без змін змісту;
- Консолідація – спосіб систематизації нормативно-правових актів, з метою усунення множинності нормативних актів, створення у структурі законодавства великих блоків нормативного матеріалу як вихідної бази для проведення кодифікованої роботи» [14].

Важливим кроком у процесі здійснення систематизації фінансового законодавства, зокрема його кодифікації, стала розробка та прийняття двох кодифікованих актів, зокрема Бюджетного та Податкового кодексу України [6; 7]. «Потрібно взяти до уваги думку Д.О. Білінського, він зазначає, що при кодифікації, яка об’єднує за

своїм предметом та методом правового регулювання досить численний нормативний матеріал, створюється концептуально єдине нове джерело права, яке на однакових методологічних засадах регулює переважно найбільш важливі суспільні відносини. Але, далі доречно зазначає вчений, не треба спрощувати цей процес. Йдеться про те, що кодифікації передусім підлягають ті галузі, де вже існує певна «критична» маса споріднених нормативно-правових актів, предмет правового регулювання достатньо чітко визначився, принципи правового регулювання пройшли перевірку часом. І лише тоді може з'явитися кодифікований закон, який вбере в себе всі позитивні риси попереднього нормативного регулювання і відкине ті, які виявляються хибними» [15, с. 90].

Так, в умовах тривалого перехідного періоду, коли фінансові відносини розвиваються нерівно і стрімко, фінансова система держави зазнає істотних змін, а отож, і фінансове законодавство є нестабільним, кодекс не здатен виконати та охопити усі суспільні відносини, які постійно турбулентно трансформуються. Тому, систематизація фінансового законодавства має велике значення, оскільки сприяє досягненню певної системності нормативно-правових актів, що регулюють публічну фінансову діяльність.

Система фінансового права, як навчальної дисципліни, складається з таких типових складових, як бюджетне, податкове, банківське право, по-новому, вивчаються такі правові дисципліни, інститути, як «валютне право», «правові основи грошового обігу», «фінансове правове регулювання ринку цінних паперів» тощо. Зміни торкаються не тільки складових у так званих «традиційних ланках, а і появи нових, раніше не врахованих, але вже існуючих і потребуючих правового регулювання відносин у фінансовій діяльності держави та органів місцевого самоврядування. З врахуванням сучасних

особливостей розвитку грошового обігу потребує більш змістового вивчення сучасне явище – електронні гроші. Питанням сутності та призначення цифрових активів, як фундаментального економіко-правового феномену, поява та використання якого стало можливим завдяки розвитку технології розподіленого реєстру (блокчейну) у відповідь на глобальну цифровізацію соціально-економічної системи [16].

Зокрема, О.П. Орлюк розуміє під фінансово-правовою відповідальністю міру державного осуду, що виявляється в нормативному та забезпеченому державному примусом у фінансовому праві обов'язку суб'єкта фінансового правопорушення зазнавати заходів державного примусу у вигляді фінансових санкцій (штраф, пеня, припинення бюджетного фінансування) за вчинення ним правопорушення у сфері публічної фінансової діяльності [17, с.84].

В фінансових правовідносинах реалізуються всі фінансово-правові норми. Приписи держави з приводу мобілізації, розподілу або використання фондів коштів, які містяться у фінансово-правових актах, є юридичною формою, що наповнюється ма-теріальними засобами при здійсненні позитивних дій (внесення платежів, витрачан-ня коштів), цим і досягається мета фінансово-правового регулювання. Фінансові відносини існують тільки у формі правовідносин [18, с.46].

Доцільно дослідити ознаки фінансово-правової відповідальності:

1) фінансово-правова відповідальність є формалізованою і встановленою нормами фінансового права;

2) фінансово-правова відповідальність застосовується уповноваженими органами держави і (як виключенняг0 самим порушником;

3) фінансово-правова відповідальність є засобом охорони порядку в державі і забезпечується заходами державного примусу,

який, в свою чергу, закріплюється в санкції фінансової норми, а в разі її застосування об’єктивується в наслідках майнового і немайнового характеру;

4) фінансово-правова відповідальність настає за особливе фінансове правопорушення;

5) фінансово-правова відповідальність реалізується у особливій процесуальній формі;

6) правопорушник зазнає несприятливих наслідків, передбачених санкцією порушеної фінансово-правової норми.

Ці ознаки фінансово-правової відповідальності в достатній мірі розкривають сутність та природу даної категорії. Отже, фінансово-правова відповідальність полягає у накладенні обов’язку майнового характеру, який є додатковим, новим, що не існував раніше, до вчинення фінансового правопорушення. Фінансово-правова відповідальність повинна ґрунтуватися на загальних принципах юридичної відповідальності (принцип законності, принцип відповідальності лише за провину, принцип справедливості, принцип невідворотності тощо). Заходи фінансово-правової відповідальності реалізуються через спеціально-уповноважені органи, що володіють владними повноваженнями.

Так, зокрема, актуальні питання публічного примусу стали дослідженням в системі фінансового права України знайшли відображенням у працях Ю. Ровинського [19]. Науковець з’ясував сутність та правову природу державного примусу в системі фінансового права, охарактеризував компетенцію органів державної влади щодо застосування фінансово-правового примусу в бюджетній сфері за порушення бюджетного законодавства, проаналізував особливості державного примусу у сфері податків і зборів, податкові правопорушення як підстави застосування податково-правового

примусу, особливості застосування заходів податково-правового примусу та систему заходів валютно-правових обмежень.

Так негативний аспект реалізації фінансово-правової відповідальності характеризують ознаки: фінансово-правовий обов'язок, що витікає з юридичного факту фінансового правопорушення; засудження фінансового правопорушення, що полягає у рішенні компетентного органу; державний примус; несприятливі наслідки; передбачені санкцією порушеної норми.

1.2. Ґенеза основних принципів та функцій фінансово-правової відповідальності

Будь-які відносини не можливо уявити без принципів, функцій діяльності, оскільки ці теоретичні засади будують основу суспільних відносин, такими відносинами, також виступають фінансові. Так, під принципами юридичної відповідальності розуміють незаперечні, вихідні вимоги, як пред'являються до правопорушника і дозволяють забезпечити правопорядок у суспільстві [20, с.468].

Принципи відображають зміст фінансово-правової відповідальності, сутність та форми реалізації. Основні засади фінансово-правової відповідальності є орієнтиром для усіх суб'єктів фінансового права, які беруть участь в охоронних фінансових правовідношеннях. Принципи вказують на мету та правовий стан, в напрямку яких повинні рухатися законодавчий та правозастосовний органи. При цьому необхідно враховувати, що принципи фінансово-правової відповідальності не обов'язково можуть мати нормативне закріплення – їх реальне застосування залежить від волі законодавця. Це зумовлено тим, що основні засади фінансово-правової відповідальності виводяться із загального змісту фінансового

законодавства і зазначені принципи є досягненням науки фінансового права, тобто частиною фінансово-правової доктрини, яка тією чи іншою мірою відтворюється у фінансовому законодавстві.

В юридичній літературі принципи фінансово-правової відповідальності розглядаються як в широкому (як сукупність усіх правових принципів), так і вузькому (як сукупність принципів, безпосередньо закріплених у фінансовому законодавстві) аспектах [21, с.468]. доцільно зауважити, що єдиної точки зору щодо переліку принципів в юридичній літературі не має. Одним з перших вітчизняних вчених, хто спробував зробити класифікацію принципів є З. Будько [22]. Так, на його думку до принципів фінансово-правової відповідальності слід віднести принцип законності, справедливості, доцільності та своєчасності.

Існує також думка щодо безпосереднього впливу на вихідні начала фінансово-правової відповідальності загально-правові принципи, до яких відносяться справедливість, законність, невідворотність, індивідуальність покарання, відповідальність за вину [23, с.65].

1) Принципи законності у теорії права розглядається по-різному. Найбільш ґрунтовними є погляди вчених, які при розкритті принципу законності юридичної відповідальності поєднують матеріальні та процесуальні аспекти його реалізації [20, с.469; 21, 115-116; 23, с.115-119].

У загальному, юридичному, розумінні принцип законності полягає у тому, що юридична відповідальність:

- настає за діяння, передбачені законом;
- застосовується у суворій відповідності з визначеним законом порядку;

- припускає наявність складу правопорушення (тобто наявність протиправного, винного діяння);
- настає лише перед передбаченими законом компетентними органами;
- припускає конституційність закону, що встановлює міру відповідальності.

У рамках дослідження принципу законності, варто згадати положення ст. 68 Конституції України про те, що незнання закону не звільняє від настання відповідальності [24]. Так, принципи законності означає неприпустимість притягнення до відповідальності за скоєння фінансового правопорушення інакше, як на підставах і в порядку, передбачених фінансовим законодавством. Принцип законності у фінансовому праві означає деталізацію його загально-правового значення, яке базується на положеннях Конституції України.

Однією з конституційних норм є правило, відповідно до якого ніхто не може відповідати за діяння , які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення [25, ст.58, ч.2]. у першочерговому законі про державну податкову службу було зафіксовано, що органи державної податкової служби повинні або мають «застосовувати до підприємств, установ, організацій і громадян фінансові санкції у порядку та розмірах, встановлених законом» [26]. Зокрема у Податковому кодексі закріплено [6] в основному саме контрольні функції органів державної податкової служби.

2) Принцип справедливості, виходячи із теорії права проявляється ук наступному:

- при встановленні заходів покарання і стягнення не повинна принижуватися людська гідність;
- не має зворотної дії в часі закон, що встановлює відповідальність або посилює (але не пом'ягшує) її;

- фінансово-правову відповідальність повинний нести той хто вчинив

фінансове правопорушення;

- фінансова санкція повинна відповідати, бути пропорційною для розміру вчиненого фінансового правопорушення;

- за одне правопорушення встановлюється тільки одне покарання.

Так, доцільно у рамках даного принципу навести наступне, що відповідно до ст. 61 Основного Закону [24] «ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення».

3) Принцип одноразовості притягнення до фінансової відповідальності.

Цей принци відомий з часів Древнього Риму у формі «не двічи за одне». Порушення зазначеного принципу не слід ототожнювати з випадками, коли одне і те саме протиправне діяння виступає підставою для притягнення до різних видів відповідальності. Наприклад, притягнення правопорушника до кримінальної та фінансово-правової відповідальності одночасно. У фінансовій літературі про існування даного принципу у сфері фінансово-правової відповідальності звертали увагу російський вчений А. Бризгалін [27, с. 328], в Україні З. Будько, називаючи його принцип індивіуалізації юридичної відповідальності та відносячи останній до одного з проявів принципу справедливості [22, с.66].

4) Принципи ретроактивності. Зважаючи на конституційну норму, яка передбачає зворотню дію нормативно-правових актів у часі та просторі, коли вони пом’якшують або скасовують юридичну відповідальність особи [24, ч.1, ст.58] та беручи увагу рішення Конституційного Суду України від 9.02.1999 р. (справа № 1-7/99 «Про

зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів»), відповідно до якого вирішено, що положення розділу II Конституції , зокрема ч.1 ст.58 , у випадках, коли вони пом'ягшують або скасовують відповідальність особи, стосуються фізичних осіб і не поширюються на юридичних, можна вважати, що у фінансовому праві діє принцип ретроактивності.

У Податковому кодексі зокрема закріплено питання чинності нормативно-правових актів та їх дії у часі присвячено розділу 1 ст. 5 [6]. Так, згідно з частиною 2 цієї статті, «нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом′ягшують або скасовують відповідальність платника» [6].

5) Принцип доцільності. Виходячи із загальних правових засад принцип доцільності полягає у відповідності обраного заходу впливу на правопорушника цілями юридичної відповідальності. Цей принцип вимагає:

- індивідуалізації державно-примусових заходів залежно від тяжкості правопорушення і властивостей правопорушника як особи відповідальнос ті (ст.61 Конституції України «юридична відповідальність особи має індивідуальний характер» [24];

- пом′ягшення навіть відмова від застосування заходів відповідальності за наявності можливості досягти її мети іншим шляхом.

В юридичній науці існує багато точок зору щодо сутності принципу доцільності юридичної відповідальності [28,с.366]. кожний вид юридичної відповідальності має свої специфічні, так і спільні з іншими видами цілі. Це покарання за правопорушення і попередження, недопустимість їх у майбутньому [29, с.125]. Труднощі в забезпеченні реалізації принципу доцільності при застосуванні фінансових санкцій зумовлюються, в першу чергу, відсутністю законодавчого закріплення

цілей фінансово-правової відповідальності (як це має місце стосовно адміністративної та кримінальної відповідальності). Саме чітко визначення цілі має забезпечити високий рівень ефективності фінансово-правової відповідальності [22, с.71].

6) Принципи своєчасності означає неможливість притягнення правопорушника до юридичної відповідальності після сплину строків давності. строк давності – граничний строк, у межах якого держава може захистити своє право на повне отримання податків [30, с.156-1571].

У Податковому кодексі норми, якими закріплюються положення строків давності притягнення до фінансово-правової відповідальності, сформовані у II розділі ст.75 [6]. Граничні строки застосування штрафних санкцій (фінансових санкцій, штрафів) до платників податків відповідають строкам давності для нарахування податкових зобов'язань (ст.87) [6].

У випадку оскарження рішення про накладення суми податкових зобов'язань строк застосування не призупиняється, оскільки відсутня відповідна норма. Враховуючи те, що строк, протягом якого може продовжуватися оскарження відповідного рішення, часом сягає кількох років, а строк застосування фінансових санкцій складає сто вісімдесят днів, існує реальна можливість взагалі не сплачувати фінансові санкції.

Різновидом принципу своєчасності можна назвати невідворотність фінансового покарання. Зазначений принцип є необхідною умовою ефективності фінансово-правової відповідальності, забезпечення дієвості її функцій.

7) Принцип системного зв'язку фінансово-правової відповідальності з іншими видами відповідальності. Відповідальність за порушення фінансового законодавства не існує ізольовано тільки в межах фінансового права. Залежно від тяжкості здійсненого діяння або

суб’єктивного складу можливим є застосування норм інших галузей права. Притягнення суб′єкта фінансових правовідносин до фінансово-правової відповідальності за фінансове правопорушення не звільняє посадових осіб цього суб’єкта, за наявністю достатніх підстав від дисциплінарної, адміністративної чи кримінальної відповідальності.

8) Принцип обґрунтованості фінансово-правової відповідальності передбачає всебічний, повний та об’єктивний розгляд обставин справи. Реалізація даного принципу означає, що:

-зібрані факти щодо фінансового правопорушення відповідають дійсності;

- протиправне фінансове діяння і пов’язані з ним обставини розкриті повно та доказово.

Так, важливою гарантією обґрунтованості відповідальності виступає закріплене Конституцією України положення, відповідно до якого забороняється використання доказів, отриманих з порушенням закону.

9) Принципи відмежування фінансової відповідальності від фінансового обов’язку. Сплата фінансової санкції не звільняє особу від виконання фінансового обов’язку, оскільки вони є самостійним елементом правового статусу суб’єкта фінансових правовідносин.

Таким чином, встановлення принципів фінансово-правової відповідальності забезпечує правильне застосування фінансового законодавства, сприяє стабільності фінансової політики держави, дотриманню прав та законних інтересів усіх суб’єктів фінансових правовідносин. Принципи суттєво впливають і на нормотворчий процес, оскільки при реформуванні фінансових відносин законодавець повинен керуватися не тільки майновими інтересами держави, а й інтересами інших учасників фінансових правовідносин, а також

іншими соціально-правовими ідеями, відтвореними в принципах фінансово-правової відповідальності [31, с.50].

Проблемами функцій права, загальних функцій юридичної відповідальності, функцій покарання активно досліджуються в науці теорії держави і права [20], зокрема у фінансово-правовій науці тільки починається активність до їх вчинення. Так, основні функції юридичної відповідальності у вітчизняній науці тлумачать наступним чином. Через репресивно-каральну (каральна, деякі автори називають її штрафною, пенальною) функцію юридична відповідальність чинить вплив як акт відплати держави щодо правопорушника, а також виступає як засіб, що запобігає новим правопорушенням [32]. Юридична відповідальність тут виступає уособленням негативної реакції держави на скоєне правопорушення; це акт покарання від імені держави та засіб запобігання нових правопорушень. Покарання реалізується або шляхом зміни правового статусу порушника завдяки обмеженню його права та свобод, або ж шляхом покарання на нього додаткових обов'язків. Однак, покарання не є самоціллю відповідальності, оскільки вона не повинна принижувати правопорушника чи бути жорсткою [34, с.512]. На думку О. Скакун [33, с.434] ця функція притаманна, насамперед, кримінальній та адміністративній відповідальності, але також і цивільній (штраф, відмова в захисті суб'єктивного цивільного права). Каральні санкції мають відносно визначений характер, встановлюють вищу або нижчу межу покарання (стягнення): його призначення залежить від обставин правопорушення, ступеня вини, характеристики особи та інших обставин.

Отже, функції фінансово-правової відповідальності - це основні напрямки її правового розвитку на фінансові правовідносини, в яких виявляється її соціальне призначення і за допомогою яких досягаються

цілі фінансово-правової відповідальності. Фінансово-правова відповідальність виконує регуляторну, превентивну, каральну, відновлювальну та виховну функції, що буде обґрунтовано у подальшому. Функції відображають призначення фінансово-правової відповідальності і тому вони є тісно пов’язаними із застосуванням фінансово-правових санкцій та соціальним наслідками їх застосування.

У науці фінансового права залишається дискусійним питання про кількість функцій фінансово-правової відповідальності. Так, С.Єфремова вважає, що податкова відповідальність виконує відновлювальну, штрафну та попереджувальну функції [35, с.63]. Детальний аналіз функцій фінансових санкцій приділив увагу З. Будько [22].

У регулятивній функції фінансово-правової відповідальності виділяють регулятивно-статичну та регулятивно-динамічну складову. Превентивна функція фінансово-правової відповідальності складається із загально-превентивної і приватно-превентивної під функції [36, с.99]. Одні вчені називають регулятивну функцію організаційною, інші – нормативною, а треті – управлінською [37, с.3], але її вплив пов'язаний із укріпленням суспільних відносин та наданням їй динамічності, тобто спонукання до конкретних дій.

Регулятивна функція фінансово-правової відповідальності закріплює у нормах фінансового права правовідносини, які виникають між державою та іншими суб’єктами фінансових правовідносин. Закріплення фінансових відносин відбувається шляхом встановлення відповідної поведінки фізичних та юридичних осіб, а зворотна дія, яка випливає з норм фінансово-правової відповідальності, обумовлює нормальне функціонування відносин. Крім зазначеного регуляторна функція проявляється в закріпленні й оформленні динаміки фінансових

правовідносин, тобто оформленні статики і динаміки правовідносин, що складають предмет фінансового права [36, с.100].

Регулятивна функція фінансово-правової відповідальності – це напрями прямого впливу фінансової норми , який полягає у спонуканні суб'єкта дотримання правових приписів і знаходить своє вираження у правомірній поведінці суб'єкта фінансово-правових відносин [31, с.55].

Фінансово-правова відповідальність спрямована також на попередження порушень даних відносин. Превентивна (попереджувальна) спрямування правового впливу фінансово-правової відповідальності на ці відносини складається із загально-превентивного і приватно-превентивного (індивідуально-превентивного) напрямів. Як слушно зазначаю В. Нагребельний, завданнями превентивної функції є укріплення фінансової дисципліни, що передбачає добросовісне здійснення наданих прав і виконання передбачених фінансово-правовими нормами обов'язків [21, с.195].

Встановлюючи фінансову санкцію, державний орган впливає на свідомість громадян і інших юридичних осіб. Кожний усвідомлює заходи, що будуть застосовані до нього у випадку недотримання відповідної заборни чи покладеного обов'язку. Загроза настання такої відповідальності може підсилюватися ефективною діяльністю держави по виявленню правопорушників і покаранню винних осіб. І факти застосування санкцій норми до конкретних осіб, усвідомлення реальності фінансово-правової відповідальності виступає діючим попереджувальним засобом, що утримує велику частину населення від правопорушень. Й цьому і полягає загально-превентивна функція фінансово-правової відповідальності.

Так, превентивна функція фінансово-правової відповідальності – це напрям правового впливу фінансової норми на поведінку суб'єктів

фінансово-правової відносин, який полягає у викоріненні їхньої протиправної поведінки (реальної або припустимої) з метою унеможливлення протиправної поведінки або діяльності суб'єктів фінансових відносин, формуванні соціально вигідних мотивів поведінки або у виключенні (звуженні) реальної і фактичної можливості вчинити нове фінансове правопорушення [11, с.55-56].

Так, зокрема відповідно ст.78 Податкового кодексу України передбачено порядок проведення документальних позапланових перевірок, є однин із цікавих прикладів, п. 78.1.8. передбачає «платником подано декларацію, в якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, за наявності підстав для перевірки, визначених у розділ 5 цього Кодексу, та/або з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень. Документальна позапланова перевірка підстав, визначених у цьому підпункті, проводиться виключно щодо законності декларування заявленого до відшкодування з бюджету податку на додану вартість та/або з від'ємного значення з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень» [6].

Також є відновлювальна функція фінансово-правової відповідальності – це напрями впливу фінансово-правової норми на свідомість та поведінку суб'єктів фінансово-правовідносин, спрямований на приведення до попереднього нормального стану суспільних відносин, правового статусу суб’єктів.

Прикладом слугує норма статті 51 Бюджетного кодексу України «особливості здійснення окремих видатків бюджету», закріплює наступне, зокрема: якщо фактичний обсяг власних надходжень за спеціальним фондом кошторису бюджетної установи з урахуванням залишків бюджетних коштів на початок року менший від планових показників, врахованих у спеціальному фонді її кошторису,

розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний до закінчення бюджетного періоду внести зміни до спеціального фонду кошторису щодо зменшення власних надходжень і видатків з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду кошторису у відповідному бюджетному періоді. Розпорядники бюджетних коштів упорядковують бюджетні зобов'язання з урахуванням внесених змін до спеціального фонду кошторису» [7].

Так, проведений аналіз принципів та функцій фінансово-правової відповідальності є важливим напрямом подальшого розвитку принципів та функцій юридичної відповідальності взагалі, та важливою ланкою підтвердження самостійності фінансово-правової відповідальності у системі юридичної відповідальності.

РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРАВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З ФІНАНСОВИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ

2.1. Правові основи міжнародних актів, що сприяють співробітництву у сфері фінансових правопорушень

Події міжнародного життя другої половини XX – поч. XXI ст., пов'язані з розробкою та прийняттям десятків універсальних регіональних міжнародних договорів з регулювання відносин співробітництва між різними видами правоохоронних органів держав, заснування Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, Міжнародного кримінального суду, Європейського поліцейського офісу (Європол) та інших міжнародних інституцій, свідчать (поряд з іншими важливими подіями) про кардинальні зміни у системі міжнародно-правового регулювання відносин міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності. Однак і міжнародна злочинність постійно розширює сфери протиправної діяльності та змінює способи вчинення злочинів, що вимагає докладання більших зусиль з боку представників міжнародного співробітництва у протидії міжнародній злочинності [38, с.5].

Право завжди має регулятивний характер відносин. Діючи як комунікативна система, воно регулює поведінку суб'єкта права, ставить його в певні рамки. На слушну думку А.В. Полякова, правове регулювання може розглядатися у декількох аспектах. Так, під правовим регулюванням у теологічному сенсі можна розуміти цілеспрямований текстуальний (інформаційно-ціннісний) правовий вплив на суб'єктів правової комунікації, який викликає їх відповідну

адекватну поведінку. Під правовим регулюванням у функціональному сенсі автор розуміє орієнтацію поведінки суб'єктів правової комунікації на її нормативні умови [39, с.632]. При цьому правове регулювання здійснюється, передусім, через різні правові тексти, як первинні (текстуальні джерела права), так і через тексти вторинні (тексти реалізації права, юридичної практики та ін.), а також через тексти правової культури (правової ідеології правової політики і т.д.).

Правове регулювання притаманне всім видам права, але в адміністративному праві воно має усвідомлено-вольовий і нормативний характер. Тому притягнення до адміністративної відповідальності, відповідно до ч.2 ст.19 Конституції України, є прерогативою виключно державних органів та в окремих випадках органів місцевого самоврядування, що зумовлює необхідність надання всім процедурам, пов'язаним із названою діяльністю, відповідної процедури [24].

Так, у ст.92 Основного закону чітко регламентовано у п. 22 «діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них» [24]. Систему законодавства про адміністративні правопорушення й окремі законодавчі акти. З окремих питань рішення, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність, можуть приймати органи місцевого самоврядування.

Правове регулювання міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями полягає в тому, що ця діяльність регламентується як національними нормами права, так і міжнародними. Так, до національних правових актів основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями відносять: Конституцію України, Податковий кодекс України [6], Митний кодекс України [7], Кримінальний кодекс

України [40], Кримінально-процесуальний кодекс України [41], Закон України від 12 вересня 1991 р. «Про правонаступництво України», Закон України «Про міжнародні договори України»; Закон України «Про прокуратуру», Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та інші нормативно-правові акти.

Так, відповідно до ст9 Конституції України передбачено у ст.9 «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України [24]. Закріплення таких положень в Основному законі визначає напрям чинного законодавства в бік становлення пріоритету норм міжнародного права над нормами національного права, а також відкриває можливість застосування норм міжнародного права компетентними органами при здійсненні діяльності у боротьбі з фінансовими правопорушеннями.

У ч.1 ст.19 «Про міжнародні договори України» повторено норму Основного закону і додатково визначено: «чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства». У ч.2 закріплено, що «якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору», цим зокрема

підтверджено, що Україна приймає пріоритет норм міжнародного права[43].

Зі змісту ст.3 Податкового кодексу слідує, що «податкове законодавство України складається з Конституції України; цього Кодексу; Митного кодексу України інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України (далі - законами з питань митної справи)». Також зафіксовано, що «якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору» [6].

Якщо міжнародним договором, згода на обов’язковість якого надана Верховною радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені ПК України, застосовуються правила міжнародного договору. У ст. 72 ПК України передбачено, що для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Державної податкової служби України використовуються інформація, що надійшла від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів. Глава 10 розділу II ПК України регламентує особливості застосування міжнародних договорів та погашення податкового боргу за запитами компетентних органів іноземних держав [6].

Положення Митного кодексу України застосовуються у боротьбі з фінансовими правопорушеннями в частині несплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон України, адже правила справляння таких платежів та контроль за їх сплатою встановлюються цим Кодексом та ПК України, а також міжнародними договорами, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України [8].

Кримінально-процесуальний кодекс України, положення глав 42-46 Розділу 9 якого регулюють загальні засади, порядок ы процедуру надання міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження.

Відповідно до с.1 ст.543 КПК України порядок направлення запиту до іншої держави, порядок розгляду уповноваженим (центральним) органом України запиту іншої держави або міжнародної судової установи про таку допомогу і порядок виконання такого запиту визначаються цим Кодексом і чинними міжнародними договорами України.

Необхідно відмітити, що ст. 544 КПК України передбачає надання та отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва без договору. Зокрема, за відсутності міжнародного договору України міжнародна правова допомога чи інше співробітництво може бути надано на підстав запиту іншої держави чи запитано на засадах взаємності. Уповноважений (центральний) орган України, направляючи до такої держави запит, письмово гарантує запитальній стороні розглядати в майбутньому її запит про надання такого самого виду міжнародної правової допомоги. Згідно з умовами ч.1 ст.544 КПК України уповноважений (центральний) орган України розглядає запит іноземної держави лише за наявності письмової гарантії запитуючої сторони прийняти і розглянути в майбутньому запит України на засадах взаємності. Уповноважений (центральний) орган України при звернені за міжнародною правовою допомогою до такої держави та наданій такій державі міжнародної правової допомоги керується КПК України. За відсутності міжнародного договору з відповідною державою уповноважений (центральний) орган України надсилає запит про надання міжнародної правової допомоги до Міністерства закордонних справ України для подальшого передання

його компетентному органу запитуваної сторони дипломатичним шляхом [41].

Кримінальний кодекс України, ст.6-8 якого містить положення про чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених на території України, про чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених громадянами України або особами без громадянства за межами України, про чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених іноземцями або особами без громадянства за межами України, правові наслідки засудження особи за межами України, про видачу особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину тощо » [40].

Закон України «Про прокуратуру», розділ XI (ст. ст. 92-94) якого присвячений питанням міжнародного співробітництва.

У ст. 92 даного Закону заначено, що органи прокуратури згідно з міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та кримінальним процесуальним законодавством України здійснюють співробітництво з компетентними органами інших держав з питань проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та інших питань, передбачених такими договорами. У разі відсутності міжнародного договору України співробітництво у цій сфері здійснюється органами прокуратури України на підставі взаємних письмових гарантій. «Співробітництво органів прокуратури з компетентними органами інших держав не може здійснюватися всупереч конституційним гарантіям України та її договірним зобов'язанням щодо прав людини. У випадках, передбачених законодавством, Офіс Генерального прокурора є центральним органом, відповідальним за виконання

міжнародних договорів України. Якщо міжнародним договором України передбачено безпосередній порядок співробітництва під час кримінального провадження, обласні прокуратури здійснюють таке співробітництво у межах своєї компетенції» [44].

Згідно ст.93 Закону України «Про прокуратуру» Генеральна прокуратура України в порядку, передбаченому Законом України «Про міжнародні договори України», бере участь у співробітництва у сфері кримінального судочинства, укладає міжвідомчі міжнародні договори України про співробітництво з питань діяльності прокуратури з відповідними державними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, до компетенції яких належать питання, що регулюються договорами. Порядок укладення, виконання денонсації міжнародних міжвідомчих договорів України, що укладаються Генеральною прокуратурою України, визначено ст.94 даного Закону [44].

Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», у ст.7 якого визначеного, що міжнародне співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю ґрунтується на нормах міжнародного права та чинного законодавства України, міждержавних і міжурядових договорах, двосторонніх відомчих угодах [45].

Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», у ст.5-1 якого закріплено правові підстави та порядок здійснення міжнародного співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності [46].

Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», який регулює відносини, що виникають у зв’язку з обов’язковим держави виконати рішення Європейського суду з прав людини у справах проти України, необхідністю усунення причин порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї,

впровадження в українське судочинство та адміністративну практику європейських стандартів прав людини, створенням передумов для зменшення кількості заяв до Європейського суду з прав людини проти України [47].

Іншими нормативно-правовими актами, які регулюють порядок і процедуру здійснення міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями, зокрема є: Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 2012 р. №1247 «Про затвердження Порядку обміну податковою інформацією за спеціальними письмовими запитами з компетентними органами іноземних країн» (далі Порядок) [48] «відповідно до розділу I глави III Конвенції про взаємну адміністративну допомогу у податкових справах, міжнародних договорах про уникнення подвійного оподаткування, статей 72-74 гл.7 розділу II Податкового кодексу України, підпункту 64 п.4 Положення про Міністерства фінансів України, затвердженого Указом Президента України від 08 квітня 2011 року №446, та з метою забезпечення ефективного обміну податковою інформацією з компетентними органами інших країн за спеціальними письмовими запитами щодо правильності застосування податкового законодавства та боротьби з фактами ухилень від сплати податків». Так, зокрема у загальних положеннях цього Порядку «спеціальний запит про одержання або надання інформації з-закордону (далі-спеціальний запит) – запит про інформацію, яка може бути надана в результаті перевірки або досудового розслідування платника податку щодо ухилення від сплати податків та інших порушень законодавства, віднесених до компетенції Державної, податкової служби України, іноземному партнеру або іноземним партнером – Державний податковий службі України (далі – ДПС)» [48].

Таким чином міжнародне співробітництво у сфері боротьби з фінансовими правопорушеннями без національного законодавства здійснюються не може, адже воно є його підґрунтям та рушійною силою.

2.2. Багатосторонні міжнародні договори у сфері боротьби з фінансовими правопорушеннями

Одним із основних сучасних імперативів економічної науки і , зокрема, економічно ї й фінансової глобалісти є розкриття закономірностей і трансформацій світ-системи, рушійних сил, тенденцій глобального розвитку та факторів впливу. Нова ера світового поступу, що настала з початком XXI ст., принесла із собою особливо гострі та складні проблеми формування нового порядку світоустрою – системи постіндустріального глобалізму, формування й розвиток якого стали домінуючим фактором та сутністю сучасного історичного процесу. Теперішня силова світ-система глобалізму знаменує собою докорінні зміни існуючого світоустрою насамперед у інтересах країн-глобалістів, глобальних корпорацій і глобальних міжнародних організацій [49, с.140]. Нинішній етап глобального розвитку нового глобального економічного світоустрою стає реальним факторам, але разом з тим є певні кризові аспекти, які супроводжують ці явища і процеси.

Спостереження дослідників говорить про те, що глобальна криза зародилася у США. «За такою логікою виходить, що негативні соціальні наслідки стосуються тільки зазначеної країни. При цьому наводяться дані про державні борги США, дефіцити бюджетного й

торговельного балансу, поглиблення соціальної нерівності та балансування на межі дефолту й фіскального (бюджетного) обриву» [50, с.5]. Так, зокрема сутність сучасної глобальної структурної кризи полягає в тому, що нова постіндустріальна економіка, яка базується на інформаційних технологіях, увійшла в сукупність і гострий конфлікт із традиційною індустріальною економікою. Структурним результатом перемоги сучасної, продуктивнішої нової економіки є глобальна деіндустріалізація найрозвинутіших країн. Деіндустріалізація старих економік призвела до масштабних негативних фінансово-економічних і соціальних наслідків глобального характеру. Таким чином, було повторено історичний феномен «вівці з'їли людей», коли розвиток текстильної машинної промисловості в Англії спричинив вигнання селян з їхніх земель із метою створення індустріальних великих пасовищ для овець задля нарощування виробництва вовни [49, с.143].

Так, в умовах фінансової глобалізації та інтернаціоналізації злочинності боротьба з фінансовими правопорушеннями неможлива без координування зусиль у протидії легалізації кримінальних коштів у міжнародному масштабі. Усі заходи, що передбачені глобалістами і вживаються на національному рівні, повинні поєднуватися з багатосторонніми діями. Тільки таке поєднання може дати бажаний ефект і не дозволити злочинним капіталам вільно працювати та приносити користь. Необхідність об'єднання зусиль держав у боротьбі із транснаціональними правопорушеннями створила міжнародно-правової основи діяльності країн у цій сфері.

До міжнародно-правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями відносяться різноманітні міжнародні договори, які можна класифікувати залежно від кола учасників міжнародного договору.

По-перше, існують загальновідомі багатосторонні міжнародні договори, серед яких виділяють: універсальні міжнародні конвенції (наприклад, Конвенції ООН проти транснаціональної організації злочинності 2000 року) та регіональні міжнародні конвенції (наприклад, Конвенція Ради Європи про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах 1988 року, Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року);

По-друге, двосторонні міжнародні договори, які поділяються на: договори колишнього СРСР, що набрали чинності для України в порядку правонаступництва (наприклад, Конвенція між Урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і Урядом Іспанії про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна від 1 березня 1985 року, Договір між Союзом Радянських Соціалістичних Республік та Грецькою Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 21 травня 1981 року) та договори, укладені та ратифіковані Україною (наприклад, Конвенція між Урядом України і Урядом Швеції про уникнення подвійного оподаткування доходів та попередження податкових ухилень від 15 серпня 1995 року, Договір між Україною та Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 27 березня 2003 року).

Згідно п.п. «а» п.1 ст.2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року під міжнародним договором слід розуміти міжнародну угоду, що укладена між державами у письмовій формі і регулюється міжнародним правом, незалежно від того, чи містяться така угода в одному документі, в двох або декількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від його конкретного найменування.

Відповідно до ст.2 Закону України від 29 червня 2004 року №1906-IV «Про міжнародний договір України – це укладений у письмовій формі з іноземними державами або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір , угода, конвенція, пакт, протокол тощо).

У ст.3 цього Закону зазначено, що міжнародні договори України укладаються: Президентом України або за його дорученням – від імені України; Кабінетом Міністрів України або за його дорученням – від імені Уряду України; міністерствами та іншими центральними органами виконавчими влади, державними органами – від імені міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних органів.

Важливе місце в справі співробітництва держав у боротьбі з фінансовими правопорушеннями займають багатосторонні міжнародні договори. Такі договори покликані розв’язувати, як правило, значні проблеми загальнолюдського і регіонального значення. Розглянемо детальніше багатосторонні міжнародні договори у сфері боротьби з фінансовими правопорушеннями.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року, до якої Україна приєдналася 4 лютого 2004 року, та два протоколи до цієї Конвенції, а саме: Протокол про попередження і припинення торгівля людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію, та Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю, що доповнює Конвенцію.

У цих документах закріплено терміни, які використовуються в Конвенції, положення про: захист суверенітету; криміналізацію участі

в організаційній злочинній групі; криміналізацію відмивання доходів від злочинів; заходи щодо боротьби з відмиванням доходів від злочинів; заходи щодо боротьби з відмиванням коштів; криміналізацію корупції; заходи проти корупції; відповідальність юридичних осіб; переслідування; виненсення судового рішення в становлення санкцій; конфіскацію і арешт; міжнародне співробітництво з метою конфіскації; розпорядження конфіскованими доходами від злочинів або майном; видачу, передачу засуджених осіб; взаємну правову допомогу; спільні розслідування; спільні методи розслідування; передача кримінального провадження; відомості про судимість; криміналізація перешкоджання здійсненню правосуддя; захист свідків; допомога потерпілим та їхній захист; заходи, спрямовані на розширення співробітництва з правоохоронними органами; збір і аналіз інформації про характер організованої злочинності та обмін такою інформацією; підготовка кадрів і технічна допомога; інші заходи виконання цієї Конвенції за допомогою економічного розвитку і технічної допомоги; попередження транснаціональної організованої злочинності.

Мета даної Конвенції полягає у сприянні співробітництву в справі більш ефективного попередження транснаціональної організованої злочинності та боротьби з нею. Серед заяв і застережень, внесених Україною до цієї Конвенції, насамперед необхідно відмітити такі: 1) в українському кримінальному законодавстві поняттю «серйозний злочин» відповідають поняття «тяжкий злочин» і «особливо тяжкий злочин»; 2) Конвенція є справою підставою для співробітництва з питань видачі в разі надходження прохання про видачу від держави – учасниці цієї Конвеннції, з якою немає договору про видачу.

Конвенція Ради Європи про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах від 25 січня 1988 року, ратифікована Україною 17

грудня 2008 року, та Протокол про внесення змін і доповнень до Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах від 27 травня 2010 року, ратифікована 11 січня 2013 року.

Внутрішня архітектоніка даного міжнародного акту включає: преамбулу та шість глав: сфера застосування Конвенції (ст..ст.1-2), загальні положення (ст.3), форми допомоги (ст.ст.4-17), положення, які стосуються всіх форм допомоги (ст.ст.18-23), спеціальні положення (ст..ст.24-26), прикінцеві положення (ст.ст.27-32).

У преамбулі констатовано, що Держава – члени Ради Європи та країни – члени Організації економічного співробітництва та розвитку, які підписали дану Конвенцію, вважають, що розвиток міжнародного переміщення фізичних осіб, капіталу, товарів та послуг, хоча він сам по собі є вельми вигідним, розширив можливості уникнення оподаткування та ухилення від сплати податків і тому вимагає активації співробітництва між податковомии органами.

Визначальними моментами міжнародного співробітництва органів податкового адміністрування окреслено: координація зусиль держав у справі розвитку всіх форм адміністративної допомоги у питаннях, які стосуються будь-яких податків; забезпечення належного захисту платників податків від криміналізації та подвійного оподаткування; сприяння правильному визначенню податкових зобов’язань та наданні допомоги платникам податків у забезпеченні їх прав; розповсюдження належної правової процедури, що застосовується до податкових справ у всіх державах; забезпечення конфіденційності інформації, захисту особистого життя й потоки персональних даних.

Відповідно до статті 2 Конвенції надано перелік податків, до яких застосовується Конвенція, зокрема:

- «податків на доход або прибуток;

- податків на приріст капіталу, які справляються окремо від податку на доход або прибуток;
- податків на чисті активи, які справляються від імені Сторони;
- податків на доход, прибуток, приріст капіталу або на чисті активи, які справляються від імені державних органів або органів місцевого самоврядування Сторони;
- зборів на обов'язкове соціальне забезпечення, які сплачуються органам державної влади чи установам соціального забезпечення, створеним за публічним правом;
- податків інших категорій, за винятком мит, які справляються від імені Сторони, а саме:
- а) податків на майно, спадщину чи подарунки;
- б) податків на нерухоме майно;
- c) загальних споживчих податків, таких як податок на додану вартість чи податок з обороту;
- d) спеціальних податків на товари та послуги, такі як акцизний збір;
- e) податків на використання автотранспортних засобів або володіння ними,
- f) податків на використання рухомого майна, що не є автотранспортними засобами, або володіння ним;
- g) будь-яких інших податків;
- iv) податків, що належать до категорій, наведених у викладеному вище підпункті iii, та що справляються від імені державних органів або органів місцевого самоврядування Сторони» [51].

Відповідно до розд. I «Обмін інформацією» передбачно статею 4 Конвенції [51]. «Сторони, зокрема як передбачено в цьому розділі, здійснюють обмін будь-якою інформацією, яка може бути доречною для:

a) установлення суми та збору податку, а також стягнення податкової заборгованості й здійснення виконавчих заходів з метою її стягнення;

b) притягнення до адміністративної відповідальності чи порушення кримінального переслідування в судовому органі.

Інформація, яка може бути не доречною для таких цілей, обміну за цією Конвенцією не підлягає».

«У частині 2. Конвенції міститься, що Сторона може використовувати інформацію, отриману за цією Конвенцією, як доказ у кримінальному суді, тільки якщо Сторона, яка надала таку інформацію, дала попередній дозвіл. Проте будь-які дві чи більше Сторін можуть домовитися між собою про скасування умови отримання попереднього дозволу» [ч.2, 52]. Так, «частина 3 Конвенції передбачає, що будь-яка Сторона у заяві на ім'я одного з Депозитаріїв може зазначити, що відповідно до її внутрішнього законодавства органи цієї Сторони можуть інформувати свого резидента чи громадянина про надання згідно зі статтями 5 і 7 інформації, яка його стосується, до передачі такої інформації» [ч.3, 52].

Так, слушним є розділ Конвенції щодо обміну інформації, що закріплено у положеннях глави I, так «відповідно до пункту 1 статті 4 якого сторони здійснюють обмін будь-якою інформацією, яка може бути доречною для виконання чи застосування внутрішнього законодавства, яке стосується податків, передбачених цією Конвенцією» [52].

Подібне ставлення до фінансових правопорушень міститься і в деяких міжнародних документах. Зокрема, Рекомендція №6R (87)18 Комітету міністрів Ради Європи від 17 вересня 1987 року «Щодо спрощення кримінального правосуддя» орієнтує держави на необхідність здійснити заходи щодо декриміналізації злочинів у сфері оподаткування та митного регулювання за умови, що вони, в основному,незначні.

Поряд з цим, слід відмітити, що у більшості країн умисне невиконання податкових зобов'язань, що виражається в ухиленні від сплати податків, однозначно розцінюється як суспільно небезпечне кримінально карне діяння. Крім того, слід враховувати те, що подібні правопорушення часто поєднуються з іншими злочинами, а тому числі з тим, що мають велику суспільну небезпеку. У зв'язку з цим останнім часом змінюються відповідні підходи і в міжнародній практиці. У будь-якому випадку, обмеження подібні тим, які були наведені вище, виключаються повністю, якщо мова, наприклад, йде про боротьбу з фіксуванням тероризму або організованою злочинністю.

У ст.13 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансовим тероризмом від 9 грудня 1999 року зазначено, що жодній із злочинів, пов'язаний з фінансуванням тероризму, не розглядається для цілей екстрадиції або взаємної правової допомоги як злочин, пов'язаний з податками.більше того, держави-учасники не можуть відхиляти прохання про екстрадицію або взаємну правову допомогу тільки на тій підставі, що вона стосується злочину, пов'язаного з податками [53].

Відповідно до ст..16 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності держави-учасники не можуть відмовляти у виконанні прохання про екстрадицію лише на тій підставі, що злочин вважається також пов'язаним з податковими питаннями [54].

Водночас, доцільно зазначити, що компетентні органи України не по всім фінансовим правопорушенням можуть здійснювати заходи щодо екстрадиції особи під час розслідування правопорушень.

Відповідно до ч.1 ст.2 Європейської конвенції про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року видача правопорушників здійснюється у зв'язку із правопорушеннями, які караються за законами запитуючої Сторони та запитуваної Сторони позбавленням волі на мінімальний строк не менше одного року. Якщо особу визнано на території запитуючої сторони, термін призначеного покарання має складати не менше чотирьох місяців.

Згідно ч.1 ст.573 КПК України запит про видачу особу (екстрадицію) направляється за умови, якщо за законом України хоча б один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбаченого покарання у виді позбавлення волі на максимальний строк не менше одного року або особу засуджено до покарання у виді позбавлення волі і невідбутний строк становить не менше чотирьох місяців [41; 31].

Таким чином, варто зазначити, що екстрадиція правопорушника здійснюється за умови, якщо за законом хоча б один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбачено покарання у виді позбавлення волі не менш як на один рік.

Аналізуючи злочини фінансової спрямованості, передбачені нормами КК України, можна стверджувати, що по деяким фінансовим злочинам не можна здійснити заходи щодо екстрадиції особи, оскільки їх санкції не передбачають покарання у виді позбавлення волі. Зокрема, злочин, передбачений ст. 212 КК України, не передбачає покарання у виді позбавлення волі[41]. Аналогічна ситуація з ухиленням від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. В той же час, виключення можуть бути випадки,

коли ухилення від сплати податків буде пов’язане з іншими злочинами, санкції яких передбачають покарання у виді позбавлення волі (наприклад, якщо ухилення від сплати податків буде передувати легалізації (відмиванню) доходів , одержаних злочинним шляхом [31, с.90-91].

ВИСНОВКИ:

У кваліфікаційні роботі було запропоновано провести дослідження щодо актуальних аспектів правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями. Результати проведених досліджень надали нам можливість отримати наступні результати, зокрема:

На підставі Стратегії сталого розвитку України до 2030 року передбачено різні напрямки діяльності, зокрема було сконцентровано увагу на міжнародних зобов'язаннях щодо сталого розвитку, визначеними стратегічними документами ООН.

Зокрема, у нинішньому вітчизняному публічні суспільстві фінансові правовідносини постійно зазнають змін, розвиваються через різні чинники, зміну матеріальних відносин та політичні, економічні умови. Саме розвиток, у радянські часи, державної форми власності поширило сферу публічних фінансових правовідносин всіма складовими фінансової системи. Зокрема, виникла необхідність звуження самої системи фінансових органів, при цьому об'єднання їх функцій для оптимізації фінансових інститутів та публічних відносин.

Основними способами систематизації права визнано:

- Кодифікацію – це спосіб систематизації нормативно-правових актів, які мають спільний предмет регулювання, що полягає в їх змістовій переробці (усуненні розбіжностей і суперечностей, скасуванні застарілих норм) та об'єднанні їх в єдиному нормативно-правовому акті;
- Інкорпорацію – спосіб систематизації нормативних актів, який полягає у зведенні їх у збірники за певними критерієм без змін змісту;

- Консолідацію – спосіб систематизації нормативно-правових актів, з метою усунення множинності нормативних актів, створення у структурі законодавства великих блоків нормативного матеріалу як вихідної бази для проведення кодифікованої роботи.

Систему фінансового права, як навчальної дисципліни, склад з таких типових складових, як: бюджетне, податкове, банківське право, по-новому, вивчаються такі правові дисципліни, інститути, як «валютне право», «правові основи грошового обігу», «фінансове правове регулювання ринку цінних паперів» тощо. Зміни торкаються не тільки складових у так званих «традиційних ланках, а і появи нових, раніше не врахованих, але вже існуючих і потребуючих правового регулювання відносин у фінансовій діяльності держави та органів місцевого самоврядування.

Ретельно вивчено питання ознак фінансово-правової відповідальності, зокрема: прийшли до висновку, що фінансово-правова відповідальність є певну закріплену форму, тобто є формалізованою і встановленою нормами фінансового права; фінансово-правова відповідальність застосовується уповноваженими органами держави і (як виключення самим порушником; виступає засобом охорони порядку в державі і забезпечується заходами державного примусу, який, в свою чергу, закріплюється в санкції фінансової норми, а в разі її застосування об’єктивується в наслідках майнового і немайнового характеру; фінансово-правова відповідальність наступає за своєрідне фінансове правопорушення; реалізована в особливій процесуальній формі; правопорушник зазнає несприятливих наслідків, передбачених санкцією порушеної фінансово-правової норми.

Принципи фінансово-правової відповідальності відображають зміст, сутність та форми реалізації. Основні засади фінансово-правової

відповідальності є певним орієнтиром для певного кола усіх суб’єктів фінансового права, які беруть участь в охоронних фінансових правовідношеннях. Принципи вказують на мету та правовий стан, в напрямку яких повинні рухатися законодавчий та правозастосовний органи.

Існують різні точки зору щодо принципів фінансово-правової відповідальності, нам імпонує бачення на те, що стосовно безпосереднього впливу на вихідні начала фінансово-правової відповідальності загально-правові принципи, до яких відносяться справедливість, законність, невідворотність, індивідуальність покарання, відповідальність за вину.

Для забезпечення правильного, єдиного використовування фінансового законодавства, доцільно встановити принципи фінансово-правової відповідальності, що будуть сприяти стабільності фінансової політики держави, забезпечувати дотримання прав та законних інтересів усіх суб’єктів публічних фінансових відносин. Ці принципи повинні досить впливати на нормотворчий процес, щоб запровадити дію адміністративної реформу, так законодавець зобов'язаний керуватися не тільки публічними майновими інтересами, а і актуальними питаннями інших учасників приватних фінансових правовідносин.

Правове регулювання міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями полягає в тому, що ця діяльність регламентується як національними нормами права, так і міжнародними. Так, до національних правових актів основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями відносять: Конституцію України, Податковий кодекс України, Митний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кримінально-процесуальний кодекс України, Закон України

від 12 вересня 1991 р. «Про правонаступництво України», Закон України «Про міжнародні договори України»; Закон України «Про прокуратуру», Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та інші нормативно-правові акти.

Проаналізовано систему нормативних актів, які так чи інакше приймають участь у регулюванні відносин фінансової сфери, зокрема відповідно до ст.2 Закону України від 29 червня 2004 року №1906-IV «Про міжнародний договір України», так, відповідно слід вважати, що «міжнародний договір це укладений у письмовій формі з іноземними державами або іншими суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародними правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо)».

Так в окремих положеннях Закону передбачено, наступне, що міжнародні угоди нашої держави прийнято укладати наступними суб'єктами публічної влади, зокрема: Президентом України або за його дорученням – від імені України; Кабінетом Міністрів України або за його дорученням – від імені Уряду України; міністерствами та іншими та іншими центральними органами виконавчими влади, державними органами – від імені міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних органів.

Так, в умовах фінансової глобалізації та інтернаціоналізації злочинності боротьба з фінансовими правопорушеннями неможлива без координування зусиль у протидії легалізації кримінальних коштів у

міжнародному масштабі. Усі заходи, що передбачені глобалістами і вживаються на національному рівні, повинні поєднуватися з багатосторонніми діями. Тільки таке поєднання може дати бажаний ефект і не дозволити злочинним капіталам вільно працювати та приносити користь. Необхідність об'єднання зусиль держав у боротьбі із транснаціональними правопорушеннями створила міжнародно-правової основи діяльності країн у цій сфері.

До міжнародно-правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з фінансовими правопорушеннями відносяться різноманітні міжнародні договори, які можна класифікувати залежно від кола учасників міжнародного договору.

По-перше, існують загальновідомі багатосторонні міжнародні договори, серед яких виділяють: універсальні міжнародні конвенції (наприклад, Конвенції ООН проти транснаціональної організації злочинності 2000 року) та регіональні міжнародні конвенції (наприклад, Конвенція Ради Європи про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах 1988 року, Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року);

По-друге, «двосторонні міжнародні договори, які поділяються на: договори колишнього СРСР, що набрали чинності для України в порядку правонаступництва» (наприклад, Конвенція між Урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і Урядом Іспанії про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна від 1 березня 1985 року, Договір між Союзом Радянських Соціалістичних Республік та Грецькою Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 21 травня 1981 року) та договори, укладені та ратифіковані Україною (наприклад, Конвенція між Урядом України і Урядом Швеції про уникнення подвійного оподаткування доходів та попередження податкових ухилень від 15 серпня 1995 року, «Договір

між Україною та Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 27 березня 2003 року)».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2006-2008 роки» від 20 червня 2006 р. № 844. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/844-2006-%D0%BF#Text.

2. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року – URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf.

3. Фінансове право: підручник/ за заг. ред.О.М. Бандурки та О.П. Гетьманець; Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова та ін. Х.: Екограф, 2015. 500 с.

4. Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність в сучасній Україні: теоретичне дослідження : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / А.Й. Іванський; наук. консультант С. В. Ківалов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2009. 36 с.

5. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A.

6. Податковий кодекс України Відомості Верховної ради України. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

7. Бюджетний кодекс України. Відомості Верховної ради України. 2010. №50-51. Ст.572. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text.

8. Митний кодекс України URL: Відомості Верховної ради України. 2012. №44-45., №46-47, №48. Ст.552. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text.

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної ради Української РСР. 1984, додаток №51. Ст.1122. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text

10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Відомості Верховної ради України. 2018. №9. Ст. 50. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text.

11. Венедиктов Ю.А. Финансовые санкции в системе управления . М. : Финансы и статистика, 1985.

12. Озеров И.Х. Основы финансовой науки: курс лекций М. Сытин, 1911.

13. Шакірова О.В., Лученко Л.О. Систематизація фінансового законодавства України.

14. Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (25 березня 2020 року) : у 2-х ч. Ч. 2. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 326 с.

15. Систематизація законодавства України Проблеми та перспективи вдосконалення. Кол. авт Н.М. Пархоменко та ін. К.ІДПНАН України, 2003. – 220 с.

16. Білінський Д.О. Проблеми кодифікації податкового законодавства України: дис.канд.юр.наук.спец. 12.00.07. Д.О. Белінський Х, 2009. 192 с.

17. Кудь А. Цифрові активи та їх правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн : монографія. Александр Кудь, Микола Кучерявенко, Євген Смичок. Харків: Право, 2019. – 216 с

18. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс: Підручник / О.П. Орлюк. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 808 с.

19. Віхров О.П., Ніщимна С.О. Фінасове право. Конспект лекцій. Чернігів: ЧДІЕУ. - 2002. 280 с.

20. Ровінський Ю. О. Державний примус у системі фінансового права України. Запоріжжя: КПУ, 2011. 404 с.

21. Скакун О.Ф. Теория государства и права. Учебник. Х. Консум: Ун-т внутр.дел, 2000. 704 с.

22. Нагребельний В.П. Фінансове право України. Заг.частина: навч.посіб.для студ.вищ.навч.заакліН-т держ і права ім. В.М.Корецького НАН України. Суми. Університет, книга, 2004. 320 с.

23. Будько З. Фінансова відповідальність за вчинення податкових правопорушень: дис.кан.юр.наук.12.00.07 Запоріжжя, 2005.- 218 с.

24. Курбатов А. Вопросы применения финансовой ответственности за нарушение налогового законодательства. Хозяйство и право. 1995.- №1. С.60-67.

25. Конституція України від 28.06.1996 .Відомості Верховної ради України. 1996. №30. Ст.141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

26. Лист Верховного Суду України від 14.11. 1997 №6-4327/97. URL: https://zakon.rada.gov.ua.

27. Закон «Про державну податкову службу в Україні». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-12#Text (втратив чинність).

28. Брызгалин А.В. Комментарий к части первой Налогового кодекса Рос.Федерации (постатейный). М. 1998. 400 с.

29. Будько З.М. Сутність та тенденції утвердження принципу доцільності податкової відповідальності. Наук.Вісник Юрид.академ.М-ва внутр..справ: зб.наук.пр.2004. №1.с.366-370.

30. Алехин А.П. Ответсвенность за нарушения нгалогвого законодательсвта. М.: Аудиторская фирма.. «Контракт», 1992. 94 с.

31. Будько З.М. Законододавче забезпечення реалізації принципу своєчасності фінансової відповідальності в податковому законодавстві України. Вісник Запоріз.юрид.ін-ту.2003.-№3.С.156-161.

32. Іванівський А.Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. О.: Юридична література, 2008. 504 с.

33. Білозьоров Є.В. Юридична відповідальність як передумови правомірної поведінки особи : теоретичні аспекти // Право України.- 2006.- № 1.- С. 50-54.

34. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник для студ. вищ. навч. закладів / Національний ун-т внутрішніх справ. 2-ге вид. — Х.: Консум, 2005. — 656 с.

35. Теорія держави і права, Академічний курс: Підручник. за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К. : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

36. Ефремова Е.С. Ответственность за налоговые правонарушения: понятия, признаки, функции // Правоведеньие. - №2.с.58-66.

37. Мусаткина А. А. Финансовая ответсвенность в системе юридической ответсвенности: дис….канд.юр.наук: 12.00.01. Тольятти,2004. 236 с.

38. Абрамов А.И. Регулятивная функція права в системе функцій права. Вестник Волж.ун-та им.В.Н.Татищева. Серия «Юриспруденция». Тольятти: Из-во ВУиТ, 2003.

39. Перепьолкін С.М. П 27 Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності: навч. посіб. / С.М. Перепьолкін, Є.Г. Паршутін. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. – 112 с.

40. Поляков А.В. Общая теория права: Проблемы интрпретации в контексте коммуникативного подхода: Курс лекц. Спб. Издат.дом.С-Петер.гос.ун-та, 2004. 864 с.

41. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. ст.131. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text.

42. Кримінально-процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text.

43. Закон України від 12 вересня 1991 р. «Про правонаступництво України» Відомості Верховної Ради України. 1991. № 46. ст.617. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1543-12#Text.

44. Закон України «Про міжнародні договори України» Відомості Верховної Ради України. 2004, № 50, ст.540. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text.

45. Закон України «Про прокуратуру» Відомості Верховної Ради. 2015. № 2-3. ст.12. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text.

46. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. ст.358. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text.

47. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. ст.303. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text.

48. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. ст.260. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text.

49. Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 2012 р. №1247. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2171-12#Text.

50. Фінансова глобалізація і євроінтеграція/за ред. О.Г. Білоруса, Т.І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. Управління». К. 2015. 496 с.

51. Симония Н.А. Глобализация, структурный кризис и мировое лидерство. Мифы и реальность. М.: Междунар.жизнь, 2013. С.5

52. Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_325#Text

53. За яких умов КІК звільняються від оподаткування доходів? URL: https://taxlink.ua/ua/news/za-jakih-umov-kik-zvilnjajutsja-vid-opodatkuvannja-dohodiv.htm.

54. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансовим тероризмом. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text.

55. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text.